

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Sectio III. De fraterna correctione, tamquam uno dilectionis actu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

SECTIO III.

DE

FRATERNA CORRECTIONE TAMQUAM
UNO DILECTIONIS ACTU.

CAPUT I.

Fraternam correctionem caritas jubet.

Bonæ educationis defectu, seductorum suavitatis, aut vitiosa consuetudine homo sepe adeo stupidus ac cæcus redditur, ut honestum inter ac inhonestum distinguere amplius nequeat, & grave, quod animæ imminet, periculum jam non advertat. Cæci hujus periclitantis ut alii magis oculati misereantur, eumque a præcipitio retrahant caritas jubet. Fraterna id correctione efficitur, quæ competens monitio est, ex caritate facta, ut proximum a peccato seu spirituali ruina vel præservemus, vel revocemus. Correctio fraterna a *judiciali* & *paterna* multum differit; quia hæc ad bonum familiæ, illa ad bonum communitalis ordinatur; utraque cum quadam auctoritate, ac pænæ comminatione, inflictione &c. peragitur, cum econtra correctio fraterna suavi, ac occulto modo a quolibet fieri queat, soliusque correcti spirituale emolumentum pro scopo habeat.

Non libera, sed obligatoria multoties fraterna correptio est. *Si peccaverit* (inquit Christus

Matth. 18.) in te (i. e. scandalose egerit coram te) frater tuus, vade, & corripe eum inter te & ipsum solum, si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Et divus Paulus ait: *Et si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis, huiusmodi instruiti in spiritu lenitatis (Gal. 6.).* Et Ecclesiasticus: *Corripe proximum, . . . ne forte tizeret (cap. 19.).* Christi verba de solis peccatis in proximum commissis nonnulli intellexerunt; alii textus alii generice de quovis delicto per correctionem impediendo loquuntur; sicque semper sancti Patres intellexerunt, eosque, qui proximum corrigere neglexerunt, peccati, ac pariter cum altero peccante malitiæ arguerunt. *Si neglexeris corripere (ait sanctus Augustinus Sermon. 16. de Verb. Dom.) pejor eo factus es, qui peccavit.*

Proximum sicut nosmet ipsos diligere obligamur, adeoque sicut a nobis, ita & ab illo omne, quod possumus, malum avertere; peccato autem pejus, ac damnosius nihil est; ne proin proximus peccet, quantum in nobis est, impedire debemus. Ut proximo in magna necessitate constituto subveniamus, caritas præcipit, qui autem ex ignorantia vincibili, aut alio malo habitu peccant, in magna animæ necessitate, ac spiritali periculo versantur: unde quonobilior corpore spiritus est, eo gravior subveniendi obligatio erit. Aptior præ reliquis, & sæpe unicus subveniendi modus, occulta in correctione consistit: hæc igitur sæpe de præcepto est.

Ista proximum corrigendi obligatio omnes præprimis autem Patresfamilias, Parochos, religiosarum communitatum Superiores, aliosque Prælatos concernit; ita ut si eam negligant non solum caritatem, sed & justitiam lædant omniumque peccatorum, quæ ex eorum conventia a subditis committuntur, reos se faciunt prout jam supra (pag. 292.) innuimus. Porro peccatum, fraterna correctione impediendum, non semper in se grave esse debet. Excessus quippe venialis in consuetudinem excrescens non raro magis quam unum vel alterum peccatum mortale ecclesiasticæ, vel regulari disciplina nocet, graviumque peccatorum ovula relinquit, unde & gravem correctionis fraternæ obligationem inducit. Quodsi peccatum veniale his sequelis careat, solique delinquenti noceat, tunc huc illi, qui commode possunt, sub levi peccato ad correctionem tenentur; quia malum enim leve ut a proximo non minus, ac a nobis removeamus, caritas præcipit.

Nonnumquam etiam subditus Superiori seu Prælato, qui alia via reduci non potest, fraterne corrigere tenetur. *Correctio fraterna* (ait sanctus Thomas 2, 2. quæst. 33. art. 4. corp.) *quæ est actus caritatis, pertinet ad unumquemque respectu cujuslibet personæ, ad quam caritatem debet habere. Sed quia actus virtuosus debet esse moderatus debitis circumstantiis, idcirco in correctione, quæ subditi corrigunt Prælatos, debet modus congruus adhiberi, ut scilicet non cum protervia, & durtia, sed cum mansuetudine*

Et reverentia corrigantur. Unde Apostolus dicit: Seniore[m] ne increpaveris; sed obsecra ut patrem (1. Tim. 5.). Correctio hæc tum vel maxime locum habet, si Prælati delictum publicum scandalum, aut grave sive in spiritualibus, sive temporalibus damnum communitati creet.

C A P U T II.

Fraternæ Correctionis, Conditiones, & Modus.

Ut fraternæ Correctionis præceptum sub gravi obliget, 1. peccatum proximi grave esse debet, & certum, vel saltem periculum morale peccati gravis; alias proximus temere correptus in suspiciosum correctorem insurget, suamque innocentiam dicitur &c. tuebitur, sicque malum eventum correctio habebit (a). 2. Adesse debet occasio & periculum relapsus; quia alias inutilis correctio foret, cum unice propter spirituales proximi necessitatem sit præcepta. 3. Probabilis emendationis spes affulgere debet; si enim proximum tua correptione non in melius, sed in deterius potius inclinandum prævideas, ut a corrigendo abstineas prudentia dicat. Unde & sapiens monet: *Noli arguere derisorem* (Prov.

(a) Inferior, vel æqualis, qui de peccato proximi dubitat, inquirere non tenetur, sed potius meliora de proximo præsumere. In majorem tamen certitudinem Pater, Dominus, Superior &c. indagere debent; quia hi non solum peccatum, sed & fundatam peccati suspicionem a suis filiis, subditis &c. amovere vi officii obligantur.

(*Prov. 9.*). Quodsi tamen proximi peccatum magnum scandalum, famæ alienæ, aut divitiarum honoris detrimentum caufaret, prout in blasphemis, hæreticis assertionibus &c. fieri solet, correptione refutare errorem debes, ut si non delinquenti, saltem aliis, qui adsunt, punitæ prodis (a). Tandem in defectu alterius magis apti facienda correctio est. Si enim alius, qui melius corrigere possit, & velit, delictum proximi sciat, solumque opportunum correctionis tempus expectet, jam tua non necessaria correptio erit; adeoque absque piaculo omittenda.

(a) Si de fructu dubites, & simul certo scias correptionem tuam obscuram non esse, tenebis corrigere; quia sicut in morbo corporali, ita in spirituali remedium, quod non est obscurum, adhiberi debet in dubio, an sit profuturum, si nullum certius adfit; tum quia adest certa materia correctionis; tum quia fieri potest, ut obtineatur ejus finis. Si vero dubites non profuturum esse correptionem; sed etiam num sit profuturum, eam omittere debes; quia cum correptio ad emendationem ordinetur, fieri non debet, cum æque imminet peccatum proximi, ac ejus emendatio. Excipe, nisi aliqui moriturus esset in mortali; tunc etiam in dubio de peccato mortali ipse admonendus esset, ne proximus damnetur in æternum. Ita P. Antoine *Tr. de Virt. Theol. cap. 5.* Ubi & ex S. Augustino probatur, fraternam correptionem nec propter tristitiam aliquam, aut aliam levem culpam proximi, nec propter leve incommodum corripientis omittendam esse.

Modus, quo fraterna correptio fiat, opere-
 fiore discussione non eget; clarissimis quippe
 verbis eundem ipse Salvator tradidit, cum di-
 xit: *Corripe eum inter te, & ipsum solum, . . .*
Si te non audierit, adhibe tecum adhuc unum
vel duos . . . Quodsi non audierit te, dic Ec-
clesiæ (Matth.)

Primo igitur remotis arbitris, *occulta*, ac
 quantum fieri potest, mansueta correptio sit,
 oportet. Hæc enim suam originem a caritate
 habet; caritas autem benigna est, proximi con-
 fusionem refugit, famæ parcat, alienos nævos
 pallo tegit. Si tamen delictum manifestum sit,
 aliisque notum, aperta quandoque correctione
 eidem mederi licet; quia tunc assignata prius
 ratio cessat (a).

Secundo: Si frater semel aut iterum oc-
 culte correptus, nec tamen emendatus sit, coram
 uno aut altero de vitæ emendatione monendus
 erit. Sic enim nædum tua vivacior monitio
 efficeretur, sed illorum insuper adhortatio in ob-
 firmatam delinquentis mentem arietando, faci-
 lius ejusdem pertinaciam expugnabit. Felicior
 hæc operatio accidet, si hi, correctionis testes,
 fratri peccanti veteri amicitia sint juncti, mul-
 tumque in illius animum possint.

Ter-

(a) Præ reliquis *parabolica*, & *indirecta* correctio
 prodest. Veluti alter Nathanaë morbido coram
 proximo delictum illius, quasi in alio notatum
 recense; in ejus turpitudinem &c. invehere; &
 citius forsitan, quam David blande se contactum
 sentiet, in se reversus resipiscet.

Tertio: Si nec prior, nec posterior correctionis modus aberrantem reducere fratrem potuit, denunciandus hic est apud Superiorem ut fraternæ correptioni paterna, aut omnino judicialis succedat; & qui caritati lubens concessit, pœnis adactus vel nolens potestati obtemperet. Maxima hic cautela opus, ne sub caritatis velo odium, aut mentis amarulentia se condant, fratremque non tam ut emendet, quam ut confundat, ad Superiorem deferat.

Hic fratrem corripiendi modus licet Evangelio, ipsique naturali legi conformis sit, tamen nonnumquam exceptiones patitur, utque hinc inde statim denunciatio fiat, sana ratio suadet. 1. Si peccatum proximi publicum sit, & scandalum pariat, vel si nondum in publicum devenit, sed est in via deveniendi, tunc etiam denunciandum est, ut scandalo futuro occurratur. (Sanctus Thomas in 4. dist. 19. quæst. 2. art. 3. ad 2.). 2. Si peccatum occultum quidem sit, sed toti communitati, provinciæ vel regno nocivum. Quædam peccata (ait sanctus Thomas 2. 2. quæst. 33. art. 7.) occulta sunt, quæ sunt in nocumentum proximorum vel corporale, vel spirituale; puta si aliquis occulte trahat quomodocumque civitas tradatur hostibus; vel si hæreticus privetim homines a fide avertat: Et quia ille, qui occulte peccat non solum in te peccat, sed etiam in alios, oportet statim procedere ad denunciationem, ut hujusmodi nocumentum impediatur: ne forte aliquis firmiter existimaret, quod statim per secretam admonitionem possit hujusmodi mala impediri.

3. Denunciationem etiam tunc, cum correctio fraterna inutilis prævideretur, fieri posse multi tenent; neque Doctor Angelicus dissentit, dummodo hæc denunciatio coram Prælato qua patre, & singulari persona, non vero qua iudice fiat (2. 2. quæst. 33. art. 8. ad 4.).

Cum corripientis peccatum correctioni delinquentis non parvum impedimentum opponat, quicumque alium sive paterne sive fraterne corripere gestit, ante omnia se ipsum emendet, est necessarium. Non enim (inquit Isidorus lib. de sum. bono.) debet vitia aliorum corrigere, qui est vitii subiectus. Et Augustinus: Accusare vitia officium est bonorum virorum, & benevolentium: quod cum mali faciunt alienas partes agunt (lib. de Sermon. Dom. in mont.). Cogitemus (subdit ille) cum aliquem reprehendere nos necessitas cogit, utrum tale sit vitium, quod nunquam habuimus; & tunc cogitemus nos homines esse, & habere potuisse; vel tale quod aliquando habuimus, & jam non habemus: & tunc tangat memoriam communis fragilitas, ut illam correctionem non odium sed misericordia præcedat. Si autem invenerimus nos in eodem vitio esse, non objurgemus, sed congemiscamus, & ad æqualiter conandum invitemus. Pro instructione nostra illustrius adduci posset nihil.

SECTIO